

INTERVENCIÓN DO PRESIDENTE DA XUNTA DE GALICIA NA COMPARECENCIA NO PARLAMENTO GALEGO PARA DAR CONTA DA XESTIÓN EN RELACIÓN COA VAGA DE INCENDIOS FORESTAIS REXISTRADA ESTE VERÁN

Presidente,
Señorías,
Invitados e invitadas que hoxe enchen a tribuna deste pleno,
Medios de comunicación,
Galegos e galegas

Sen dúbida, toda Galicia está conmovida polo que vivimos ao longo deste mes de agosto. Foi unha conmoción penso que transversal a ideoloxías e incluso ás circunstancias de cada un. A dor que sentiron e sentimos ao vivir en primeira persoa, ou ver a través dos medios de comunicación ou as redes sociais, como unha parte do noso territorio se converteu en pasto dos incendios é, sen dúbida, unha dor compartida.

Cada hectárea que ardeu percibímola como se fose propia, coma se fose de cada un de nós. Tamén sentimos moi preto a aquelas galegas e galegos que perderon as súas propiedades ou o seu modo de vida.

Por iso, aínda que sexa por unha vez, contradicindo ao individualismo que impera moitas veces nestes tempos, estas catástrofes vivímolos unidos, vivímolos coma o pobo que somos. Creo que non debería haber diferenzas nin divisións máis alá dos diferentes puntos de vista políticos. Vivamos nas cidades ou no rural, opinemos dun xeito ou doutro, todos e todas sacudímonos por igual cando Galicia arde.

Antes de nada gustárame facer unha mención moi especial aos catro profesionais da extinción que, protexendo o noso monte, aos nosos veciños, sufriron queimaduras nalgúns casos moi importantes. Tres deles seguen recuperándose na unidade de queimados do Hospital Universitario da Coruña, no Chuac, e desexámoslles que canto antes se poidan recuperar.

Señorías, nin esquecemos nin esqueceremos o acontecido neste mes de agosto: 673 lumes, case 30 diarios, algúns días máis de trinta; 62 concellos afectados, nas catro provincias; máis de 400 persoas evacuadas das súas casas e máis de 2.000 que nalgún momento tiveron que ser confinadas; e 144 casas afectadas polos lumes, das que 13 son vivendas habituais.

No mes de agosto arderon en Galicia arredor de 112.600 hectáreas, das que o 31% corresponden a superficie arborada, o 69% a monte raso e chan espido e o resto a outro tipo de superficie. Isto non é minimizar nada: é simplemente dicir a verdade porque dicindo a verdade é como se poden solucionar os problemas e a xente non é parva.

Señorías, vivimos momentos duros nos que as emocións estiveron a flor de pel. Seino, igual que moitísima xente, de primeira man, porque desde o propio martes 12 de agosto estiven durante dez días, cada día, acudindo a onde todo isto ocorría acompañando a moitísima xente que estaba alí tamén. Polo tanto, puiden compartir de primeira man o esforzo dos membros do Cecopi, comité de coordinación que se constituíu en canto Ourense pasou á situación 2, e

que estiveron durante dúas semanas practicamente sen saír do centro e, en moitos casos, practicamente sen durmir ou durmindo moi poucas horas.

Puiden ver a bombeiros forestais actuar con profesionalidade e valor, con moita vocación. Puiden comprobar a solidariedade dos veciños, rompendo portais para poder defender casas nas que non había ninguén nese momento ou contendo o lume ata que chegaron as descargas dos medios aéreos. Tamén a súa responsabilidade en todos aqueles casos nos que deberon ser confinados e mesmo evacuados, foi fundamental seguir esas instrucións para evitar danos persoais.

Escoitei testemuñas de persoas que nunca viran nada igual e que temeron polas súas vidas e as súas pertenzas. Coñecín da valentía de viticultores, de agricultores que saíron con maquinaria pesada a facer cortalumes para evitar que o incendio chegase aos seus cultivos, as súas cepas. Estiven con gandeiros que viron como o lume rodeaba as granxas, ameazaba os seus animais ou acababa directamente co seu alimento, cos pastos. Vin traballadores e empresas, non vinculadas á Administración, que ofrecían cisternas e carretaban voluntariamente e sen descanso auga dun lado para outro, en condicións moi difíciles, arriscadas en moitos casos, para poder abastecer as motobombas que apagaban o lume.

Agradezo, polo tanto, e nunca o farei dabondo, o esforzo de todos eles. O esforzo dos profesionais da extinción e o dos que, sen ser profesionais, tamén traballaron nesta extinción. Agradezo sobre todo o esforzo dos veciños que actuaron de xeito exemplar en circunstancias moi difíciles. En definitiva, nunha situación extraordinaria vin a resposta extraordinaria dun pobo extraordinario. Podemos sentirnos realmente orgullosos.

Agora, o deber dos que temos responsabilidades públicas, é extraer leccións para evitar, se é posible, que isto volva pasar e se pasara intentar minimizar os danos. Estar mellor protexidos fronte ao lume.

A xente espera de nós que saibamos analizar o acontecido, recoñecer por suposto os erros cometidos -ninguén fai todo perfecto nin moito menos- e ofrecer solucións viables e realistas. Non debería agardarse de ninguén que utilice o que sucedeu neste mes de agosto para reafirmarse nos mesmos dogmas de sempre, por moito que a realidade os desminta unha e outra vez, incluída a realidade deste mes de agosto.

Señorías. A contenda política é lexítima, por suposto que si. É normal que non coincidamos nunha parte das análises e que tamén poidamos disentir nas propostas cara o futuro que fagamos. Pero se hai sete anos, despois dunha vaga de lumes que se cobrou catro vidas, puidemos chegar neste Parlamento a un ditame que saíu adiante por unha ampla maioría, hoxe sería moi difícil de entender que se escenifique, que transmitamos a idea de que é imposible chegar a consensos, sobre todo cando moitas das medidas, preto do 90% das que se adoptaron en 2018, xa están executadas ou en vías de execución.

Deputados e deputadas da oposición, coñezo as propostas que fixeron, linas con atención, é a miña obriga. Hai cousas nas que non coincidimos e noutras nas que si. Cousas que nos parecen

discutibles ou directamente imposibles e outras que se poden levar a cabo, que en gran parte poden coincidir coas que nós propoñemos.

Non vou facer o que fixeron vostedes: pedir dimisións, empezando pola miña; dicir que non lles vale nada antes de escoitar aquilo que terían que enxuizar para ver se lles vale ou non lles vale e facer o que fixeron sempre, convocar manifestacións e non querer escoitar. Propóñoilles que, por unha vez, fagan o que imos facer nós: escoitar, analizar, entender que todos queremos acertar e, polo tanto, podemos ter unha parte de razón e intentar chegar a acordos. O meu Goberno, o partido que o sustenta, quéro facer. Espero, sinceramente, que vostedes por unha vez estean a altura de todo isto. Os galegos estannos observando.

Solicitei comparecer neste Parlamento porque era a miña obriga, porque a transcendencia do que ocorreu así o demandaba e porque creo, con toda a convicción da que son capaz, que fronte a uns incendios que son e serán cada ano máis difíciles, o diálogo, as propostas entre as forzas políticas deberían ser cada vez máis sinxelas, máis doadas. Polo tanto, este debate tamén debería servir para comprobar que todos nós estamos á altura do noso pobo e do reto que agora temos por diante.

Señorías. Na análise das causas que provocan os lumes non caben simplificacións, non levan a ningunha parte. Iso é o máis doado pero o máis ineficaz. Como en todos os grandes desafíos dos nosos tempos, e este sen dúbida é dos máis grandes, normalmente quen busca resumir as orixes dos problemas nun tuit, nun titular ou nun mitin político é porque non ten moitas ganas de ser eficaz e ten uns intereses distintos á busca da verdade e das solucións.

Hai moitos biólogos, físicos, enxeñeiros de montes, historiadores, economistas, profesionais das forzas e corpos de seguridade e dos equipos de extinción e empresarios e traballadores do sector forestal que levan anos estudiando e interpretando, desde Galicia que é onde máis sabemos disto -moitas veces, por desgraza, pola longa experiencia- levan moitos anos, estudiando e interpretando as causas que conducen aos lumes e os medios que se poden poñer para mitigalas.

Por suposto, para acertar é necesario escoitar. En primeiro lugar, e dixeron moitas cousas non só estes días senón anteriormente e dirán no futuro, ás persoas que viven no noso rural, que desgraciadamente viviron xa un bo número de incendios forestais e que tamén saben o que cambiou nestas décadas para que a virulencia dos incendios sexa cada vez maior. Eles non utilizan a demagoxia, non utilizan o curtopracismo. Son xente á que merece a pena escoitar.

E escoitando a todos eles, obsérvase unha enorme coincidencia nas orixes dos lumes que tivemos neste verán e os que poden vir no futuro. Estas coincidencias apuntan, en primeiro lugar, a que se o monte arde é porque na maioría dos casos alguén o prende. Negar isto é negar unha evidencia e non querer solucionar o problema. É certo que ás veces se prende como consecuencia de negligencias, imprudencias ou despistes, non o imos negar. En ocasións, os xestos máis involuntarios, máis inocentes, acaban nos lumes máis devastadores, e por iso é necesario avanzar en concienciación, en prevención, en formación, e atender en todo momento

as recomendacións, as instrucións ou as ordes chegado o caso para evitar na medida do posible estas negligencias, imprudencias ou despistes.

Pero noutros casos, moitos máis dos tolerables, dos esperables, os incendios provócanse de forma intencionada. Temos moitísimas evidencias, no só as investigacións que están facendo os corpos e forzas de seguridade que están en mans da xustiza. Evidencias deste verán sen ir máis lonxe, lumes que se orixinan con varios focos simultáneos ao longo dunha estrada, lumes que nacen no lugar e momento no que poden facer máis dano e aos medios lles é máis difícil actuar, lumes que se repiten sempre nos mesmos lugares en que haxa unhas condicións especiais para que aí se produzan lumes de xeito fortuíto. Todo isto sabémolo todos, outra cousa é que haxa xente á que lle interese -non sei se por descoñecemento, por distancia ou interese político- negar esta evidencia.

É absolutamente irresponsable, na miña opinión e na doutra xente, ignorar este problema limitándose a sinalar —fíxoo algún representante do Goberno central moi recentemente— que “os pirómanos e os incendiarios son unha minoría” e que polo tanto non hai que facerlles caso porque non teñen ningunha actuación determinante. Nótase que non están en Galicia e que non falan coa xente que sabe, señorías.

En Galicia sabemos por desgraza que non é así e por iso reforzamos a vixilancia con cámaras en puntos estratéxicos, con máis tecnoloxía, con máis patrullas disuasorias, potenciando a investigación. Todo o que faga falta. Isto xa está dando froitos, grazas a esta vixilancia, grazas a concienciación da poboación e ao traballo da Policía Autonómica, da Garda Civil e da Unidade de Investigación de Incendios Forestais que creamos nos últimos anos, de moitos veciños, de moito persoal das brigadas que colaboran na detención de presuntos incendiarios, hai a día de hoxe, 35 persoas investigadas e 17 detidas como presuntos responsables de causar lumes. Confío en que, se se demostra a súa culpabilidade, a Xustiza caia con todo o seu peso sobre os que provocan toda esta devastación e danan gravemente o patrimonio de todos. Así o espero.

En segundo lugar, nesta análise das persoas que realmente saben de lumes, hai unha coincidencia case xeral en que as condicións climáticas teñen unha influencia moi importante na propagación dos lumes e cada vez terán máis. Quen pode negar esta evidencia? Sería absurdo. Neste verán, vivimos unha situación absolutamente excepcional, unha tormenta perfecta como se soe dicir.

O primeiro ingrediente desta tormenta foi un mes de xuño extremadamente cálido: o segundo con temperaturas máis altas de toda a serie histórica, que secou a vexetación e converteuna nun combustible fácil despois de que crecese nunha primavera que, pola contra, foi especialmente chuviosa. O segundo ingrediente, a falta de precipitacións: desde o inicio do verán e ata o 25 de agosto só houbo un día de choiva xeneralizada na maior parte de Galicia, o 19 de xullo. Un só día ata o 25 de agosto desde o inicio do verán. E o terceiro ingrediente, temperaturas moi elevadas no mes de agosto, tanto de día como de noite: no mes de agosto sucedéronse ata 16 días consecutivos con avisos por altas temperaturas, ademais dunha humidade moi baixa e rachas de vento fortes e cambiantes, moitas veces producidas pola

propia virulencia dos incendios. Polo tanto, quen nega a influencia do clima en todo isto? Non o negamos, senón todo o contrario.

Galicia vai seguir estando á vangarda na loita contra o cambio climático. Onte mesmo aprobabamos en Consello da Xunta, unha lei ao respecto. Pero tamén temos claro unha cousa: non somos nin demagóxicos nin estamos fóra da realidade. Nin Galicia en solitario, nin España en solitario, pode reverter esta situación nin lograr un impacto relevante nun fenómeno que ten incidencia e transcendencia a nivel global, a nivel mundial.

Polo tanto, claro que faremos o noso traballo, claro que seguiremos loitando contra as causas do cambio climático: reducindo no posible as emisións, apostando se nos deixan polas enerxías verdes e facendo todo o que estea na nosa man. Pero non podemos limitarnos a apuntar ao cambio climático como responsable principal, conseguir un titular, aludir á necesidade dun pacto e logo non facer nada para promocionar ese pacto e manifestar que xa non hai nada que facer. Iso se queren manifestalo outros alá eles. Nós imos traballar en serio que é o que queremos facer.

O terceiro grupo de coincidencias de case todos os expertos está en que a evolución demográfica ten unha incidencia importantísima sobre os incendios. Contrariamente ao que algúns poidan imaxinar ou ao que apunta moita xente que vive de crer en mitos que non teñen moito sustento, Galicia nunca na súa Historia tivo tanta superficie forestal coma agora. Boa parte dos bosques que temos hoxe orixínanse, non hai moito tempo, sobre todo no século pasado, con reforestacións que tiñan a intención de converter Galicia no que somos hoxe: unha potencia forestal, unha potencia madeireira. En épocas anteriores a estas repoboacións, o noso rural parecía máis a unha sucesión de pastos e terras de cultivo que ao territorio repleto de árbores que algúns afirman e imaxinan sen moita base histórica.

Logo os movementos de poboación que se sucederon en Galicia ao longo das décadas, que encheron as cidades e baleiraron as aldeas e pobos pequenos, xunto as correntes migratorias, favoreceron que agora haxa amplas extensións de bosque ou matogueira en zonas onde antes vivían persoas que cultivaban a terra ou pastoreaban o seu gando, e que polo tanto coidaban, mantiñan ordenado e limpo o monte. Isto hai que dicilo porque isto é así. Escoitamos durante estas últimas semanas, sobre todo de xente que fala desde fóra de Galicia, unha serie de teorías e afirmacións que non responden a realidade. Non coñecen a realidade galega e se a coñecen, parece non importarlles.

É impensable, inaceptable -estaremos todos de acordo, os 75 deputados e deputadas desta Cámara- en que a pesar de que algúns autoproclamados expertos suxiran o contrario, que ningún poder público —nin autonómico, nin estatal nin local— poida ordenarlle á xente onde debe ou non debe vivir. Decidir que agora se vive aquí e non se vive aquí ou se vivías aquí, tes que volver a vivir noutro sitio. Non temos capacidade, xamais a teremos e é lóxico, para tomar esas decisións.

Outra cousa é que debamos comprometermos a seguir dotando ao rural galego duns servizos homologables aos que existen nas zonas urbanas, os que a xente busca, moitas veces, cando

sae dos pobos. En todos os concellos, incluso os máis pequenos. Isto servirá para que os que viven neses concello pensen en quedar alí e servirá tamén para que moita xente que está a vivir en cidades, ás veces non necesariamente en Galicia, pense en mudarse e iniciar unha nova vida no rural. Polo tanto, señorías, a poboación do rural debe ter todas as facilidades para quedar, e a poboación de fóra, que non vive no rural, todos os incentivos posibles para facelo, para vivir no rural.

Apostar por un rural NO que se poida vivir e DO que se poida vivir. A Xunta de Galicia teno claro desde hai moito tempo. Destinamos cada ano máis de 3.000 millóns de euros, con medidas como: financiamento para favorecer a remuda xeracional nas actividades agrarias, con iniciativas como o banco de explotacións, e as axudas para incorporación de mozas e mozos; formación específica para favorecer a profesionalización das actividades agrarias, dos oficios agrarios; e impulso á produción de calidade nas nosas Denominacións de Orixe e Indicacións Xeográficas protexidas; para seguir sendo unha potencia europea no sector lácteo, cárnico e vitivinícola. A súa puxanza será a mellor blindaxe para o noso agro.

Tamén para seguir promocionando a rebaixa de impostos, o programa de Impostos Cero no rural, pioneiro en toda España, que eliminou os tributos para compravenda de solo rústico e explotacións agrarias e instaurou importantes deducións por nacementos de fillos e fillas en concellos pequenos; dotando de máis de 1.200 prazas para a conciliación no rural coas casas niño e do maior, que logo imitaron outras comunidades; establecendo axudas para mellorar as posibilidades turísticas dos pequenos concellos, promocionar o turismo rural, impulsar proxectos enoturísticos ou dinamizar o Camiño de Santiago que pasa por moitas zonas do rural para dar unha nova vida, unha nova alternativa económica, unha nova perspectiva a estes pequenos concellos; construíndo torres de telefonía móbil, 70, para dar cobertura de voz e datos a 210 núcleos de poboación que ata ese momento estaban illados; concedendo axudas para que a xuventude adquira unha vivenda nun concello de menos de 10.000 habitantes.

E, seguir apostando pola Estratexia Galicia Retorna, para atender as necesidades evidentes de persoal, de vacantes que existen nas catro provincias, moitas delas en pequenas empresas do rural e con isto equilibrar á tendencia ao desprazamento laboral cara zonas máis poboadas; potenciando a Rede de polos de emprendemento, con 14 das 15 oficinas situadas fóra das cidades para ir buscar aos emprendedores e dicirlles que se pode emprender no rural; con centros educativos presentes en máis do 90% dos concellos galegos, case o dobre que no conxunto de España; a rede de transporte escolar gratuíto máis grande a nivel nacional e que cobre o 100% do territorio galego; e sete hospitais comarcais e 450 centros de saúde. Absolutamente todos os concellos de Galicia, sexa cal sexa o seu tamaño, teñen un centro de atención primaria e iso só o pode dicir Galicia. Non sei se hai algunha comunidade máis pero a gran maioría non dispón desta potencia de instalacións que se paga cos recursos de todos os galegos.

Señorías. Un rural con actividade vai ser sempre un rural con futuro. Un rural de postal ao que se lle neguen todas as posibilidades de crecemento económico é un rural condenado a esmorecer lentamente. É moi fácil desde núcleos máis poboados, núcleos urbanos dicir o que hai que facer e o que non.

Non é casualidade que o mapa das zonas que máis arderon coincide tamén co mapa de fenómenos que se producen en Galicia coma a dispersión, o despoboamento ou o sobreenvellecemento.

Por iso, seguiremos loitando tamén contra o abandono do agro da forma máis sustentable que existe: confiando en proxectos empresariais que, respectando o entorno e cumprindo con toda a normativa, creen emprego fóra das cidades. Ese é o camiño. Con todo o respecto á nosa contorna natural pero sen a demagogia irresponsable de quen limita as posibilidades doutros desde fóra, seguiremos apostando polas posibilidades do medio rural.

Por iso, o compromiso cun rural vivo e activo é un reto de enormes dimensións que require da implicación de todas as Administracións. Estamos a falar da vida da xente e de obxectivos que requiren de medidas que non só pode promocionar e soster a Xunta de Galicia, sobre todo porque son obxectivos e medidas que teñen que ter unha durabilidade e polo tanto teñen prazos e tempos, ás veces, longos.

As institucións europeas deben redobrar a súa implicación co futuro do rural, tanto a través dos fondos de cohesión —polo tanto hai que restablecer esa presión que todos deberíamos facer, nós estamos facéndoo, para evitar a recentralización deses fondos porque desde aquí sabemos onde hai que investilos e sempre, ou case sempre, é nas zonas rurais—, hai que reivindicar a vixencia da Política Agraria Común e eliminar trabas burocráticas, que se establecen desde Europa e dificultan o acceso a fondos e restricións normativas que chegan a facer imposible ou difícil ata o punto de abandonar o traballo no agro. Por outra banda, o Goberno central non debe acordarse do rural só cando arde. Ten que facelo sempre. Debe facelo cando planifica as estradas e o funcionamento do tren cos seus trazados, traxectos frecuencias e paradas. Todo iso hai que planificalo pensando no rural.

E, por suposto, tamén cando decide o reparto do financiamento autonómico. Conceptos como a dispersión ou o envellecemento son os que nos interesan, os que temos que defender. Os que outras comunidades que agora mesmo lle dobran a man ao Goberno non lles interesa, porque non os necesitan, non os padecen. Teñen criterios e pretensións moi diferentes.

Estes factores son os que hai que ter en conta á hora de planificar o reparto de fondos. Polo tanto, o equilibrio territorial pasa por todo isto e non ten ningún sentido que, incluso desde Galicia, se estean apoiando posturas, pretensións doutras comunidades autónomas que queren impoñer criterios que nada teñen que ver coas necesidades de Galicia, especialmente coas necesidades do rural. Hai que dicilo moi claramente as veces que faga falta.

Polo tanto, señorías, a acción dos incendiarios, as condicións climáticas e o devalo demográfico son causas que favorecen os lumes sen ningunha dúbida, que levan ao descoido da terra, moitas veces ao abandono e a todo o que vén despois.

Analizando a situación desde todas estas perspectivas e deixando a un lado, na medida do posible a demagogia -ou que polo menos non sexa o único criterio- o curtopracismo político,

os dogmas, é como poderemos chegar a respostas útiles ante esta lacra. Convócoos a participar desta diagnose. Isto é o que esperan os galegos de nós. Esperan que teñamos altura de miras e que non se produza unha vez máis, sería unha decepción, o enésimo intento de desgaste a toda costa e de extracción dun rédito político que vai ter un percorrido moi curto que non estaría á altura deste reto. Desde logo este Goberno vai intentar estar á altura deste reto.

As nosas propostas. Señorías. Para plantar cara aos lumes e ao seu impacto, hai que apostar pola prevención e pola extinción. Nin a primeira debe desprazar á segunda, nin a segunda debe monopolizar os nosos esforzos e recursos en detrimento da primeira. A eficacia está no equilibrio que non é nada sinxelo, que é moi complicado pero que hai que intentar logralo, hai que conseguilo.

Isto non o digo eu: é o que di a xente que sabe deste tema e é a filosofía do ditame que saíu deste Parlamento hai sete anos. Desde o ano 2018, a Xunta duplicou o orzamento destinado a prevención de incendios: de 25 a 50 millóns de euros ao ano en algo máis de 5 anos. Aprobamos unha Lei de recuperación da terra agraria que introduciu ferramentas novidasas, que permitiron e teñen que permitilo moito máis, a mobilización destas terras con figuras como os polígonos agroforestais, as permutas ou as agrupacións forestais de xestión conxunta; aprobamos tamén un Plan Forestal que logrou varios dos seus obxectivos máis ambiciosos, como: incrementar nun 50% a superficie de frondosas desde ata as 400.000 hectáreas ata as 620.000 actuais; ou multiplicar por cinco o número de hectáreas de monte ordenadas: de 117.000 a máis de 500.000.

Tamén apostamos pola creación de pasteiros, isto favorecer a gandería extensiva como para servir de barreira natural contra o lume. Nos últimos cinco anos investíronse máis de 10 millóns de euros en crear preto de 2.000 hectáreas de pasto. Alí onde os que entenden de onde teñen que estar os pastos dicían que tiñan que situarse. E redobramos o traballo conxunto cos concellos para a xestión das faixas secundarias, as faixas que rodean aos núcleos de poboación.

Señorías, e aquí hai moitos alcaldes, alcaldesas, moitos responsables locais, todos sabemos que estas faixas secundarias, que estes anacos de terreo arredor das vivendas, posúen unha importancia enorme e son decisivas para o que pode pasar cando chega o lume. Favorecen a protección das casas e se están ben ordenadas, ben limpas, o que permiten é que os medios antiincendios non teñan que facer -como pasou en moitos dos lumes deste mes de agosto-, non teñan que detraer medios na loita no monte para protexer o máis importante que, iso sempre o temos claro, son as poboacións.

Manter limpas as faixas secundarias é unha responsabilidade compartida. En primeiro lugar dos seus propietarios. Isto todo o mundo o entende e o defende, outra cousa é levalo á práctica. Tamén é unha responsabilidade subsidiaria, se os propietarios non cumpriran, dos concellos. Hai unha lei do 2007 que o establece de xeito claro.

E, por suposto, tamén é responsabilidade da Xunta de Galicia. Non eludimos as nosas responsabilidades e ogallá que as deputacións e o Goberno central pensaran que tamén é responsabilidade deles.

E como é unha responsabilidade da Xunta de Galicia, sabemos, somos conscientes de que moitos municipios, polas súas dimensións e capacidades, pola súa estrutura teñen moitísimas dificultades á hora de actuar. A práctica está a demostralo continuamente. A maioría de concellos de pequeno tamaño que non están cumprindo non é que lles falte vontade senón que lles falta capacidade para poder facelo.

Por iso, desde hai sete anos dispoñemos dun convenio a tres bandas coa empresa pública autonómica Seaga e coa Federación Galega de Municipios e Provincias que representa aos 313 concellos de Galicia, todos teñen faixas secundaria e, polo tanto, todos teñen obrigas. En virtude deste acordo, non só se ofrecen tarifas moi bonificadas (420 €/hectárea ao ano para rozar, moi por debaixo do seu custo real) aos donos de parcelas en parroquias prioritarias para que lles roce Seaga, senón que tamén axudamos aos concellos adheridos e cun plan preventivo aprobado que é unha obriga para o que a Xunta da axuda económica.

Hai 50 Concellos, de todas as cores políticas, que aínda non están incorporados a este sistema, o que dificulta a súa obriga de vixilancia e execución subsidiaria da limpeza das franxas secundarias.

Aos concellos que si están no sistema e dispoñen dun plan de prevención, Seaga ofrécelles servizos que amosaron ser moi útiles nesta vaga de incendios: limpeza de ata 10 hectáreas de monte por concello e ano; actuacións en ata 12 quilómetros de vías municipais por concello e ano; apoio nos labores de inspección de parcelas para verificar o cumprimento das obrigas. Ou colaboración no envío de notificacións tras o incumprimentos detectados por parte dos propietarios.

Isto xa dou froitos. Nestes momentos, máis do 60% da superficie das parroquias prioritarias na loita contra o lume está xestionada, elévase un 10% máis nas parroquias non prioritarias. Son unha mellora estas porcentaxes respecto ao que había antes de que entrara en vigor este convenio, pero distan moito de deixarnos satisfeitos. Primeiro porque hai que limpar máis superficie e porque en moitos casos se están producindo incumprimentos e as consecuencias xa as vimos nesta vaga de lumes.

Señorías. A día de hoxe segue habendo propietarios e Concellos que non parecen ser conscientes da importancia de manter limpas as contornas dos lugares onde viven e que non acoden aos servizos de Seaga, nin sequera os que son practicamente gratuítos, moi por debaixo do que costaría unha roza encargada noutro lugar.

Por iso lles adianto que de forma urxente imos reforzar a xestión destas faixas secundarias e como o imos facer? Pois reforzando aos Concellos e as súas capacidades para apoialos nas obrigas as que veñen suxeitos pola lei do 2007.

Convocaremos de forma inmediata á Federación Galega de Municipios e Provincias para analizar os seguintes aspectos. En primeiro lugar, modificar o convenio para que a Xunta poida colaborar cos Concellos – en principio cos de menos de 10.000 habitantes que son os que teñen máis dificultades de execución- asumindo a súa competencia para ordenar a limpeza das faixas secundarias. Os traballos de limpeza asumiríaos Seaga, que naturalmente pasaría despois a factura aos propietarios máis a sanción que tamén sería tramitada desde a Xunta de Galicia.

Proporémolles aos concellos identificar conxuntamente as rozas máis urxentes e prioritarias -creo que aprendemos moitas cousas nestas semanas e está perfectamente localizado onde é urxentísimo actuar- para que se poidan facer nas vindeiras semanas esas rozas. Tamén impulsaremos, xa o estamos a facer, a plantación de frondosas autóctonas na contorna das parroquias máis afectadas para que actúen como cortalumes natural. Xa está previsto pero se pode intensificar moitísimo máis.

Tamén estableceremos e non pode dar igual, que un concello estea adherido a estes convenios de limpeza. Será un factor a ter en conta á hora das asignacións que reciben todos os concellos galegos con cargo ao Fondo de Cooperación Local.

E duplicaremos a contía destinada aos labores de limpeza neste Fondo nos vindeiros orzamentos, ademais de reforzar iniciativas de apoio aos concellos para as contratacións coma o programa Aprol Rural.

E tamén imos analizar cos concellos a introdución de cambios normativos para que as Administracións, especialmente a Xunta e os concellos, poidamos solucionar un problema que es está dando. Non pode ser a situación de querer limpar as fincas en lugares moi sensibles aos lumes, lugares que é imprescindible ter limpos, nos que os propietarios non só incumpren a súa obriga de limpeza senón que impiden a entrada cando se quere facer esa limpeza por parte da Administración. Hai que facer cambios legais para permitir estas entradas porque estamos poñendo en risco moitísimas cousas non só as fincas deses veciños aos que non lles da a gana de limpar nin de deixar que lles limpen.

E, por suposto, a responsabilidade de prevención non pode quedar só na Xunta, nos concellos ou nos veciños, tamén é dos propietarios dos montes. Hai moitas comunidades de monte en Galicia exemplares, que cumpren coas súas obrigas de limpeza, prevención, cortalumes, ferramentas de extinción, persoal..., pero hai outras que non e, polo tanto, faremos un especial seguimento e os cambios normativos que sexan necesarios para obrigar a aquelas que non o estean facendo e incrementar se fose necesario as porcentaxes de cota de limpeza, facelo tamén. Sendo conscientes de que xa hai moitas comunidades de montes que están facendo un traballo exemplar. O problema é que hai outras que non.

Solicitaremos a colaboración das Deputacións Provinciais. Non poder ser só un tema de competencias porque entón a Xunta tamén podería dicir que no tema das faixas vén perfectamente establecido e non pode ser así, trátase de ser eficaces e polo tanto pedirémolles as Deputacións Provinciais que colaboren ao igual que estamos colaborando con

elas nas emerxencias a través dos Consorcios Provinciais. E polo tanto que se impliquen como xa fai algunha Deputación, a de Ourense nomeadamente, na cofinanciación de maquinaria á disposición dos concellos. Estou seguro que as Deputacións entenderán tamén que cando arde unha parte da súa provincia algo lles está ardendo tamén a eles.

No caso dos municipios nos que non se cumpran as obrigas deste proceso de limpeza de faixas, iso a cidadanía ten dereito a sabelo. Saber en cada momento en que punto exacto do proceso que leva a limpar unha faixa secundaria está o procedemento. Polo tanto se hai algunha firma parada, algunha cousa que non se estea impulsando, iso ten que ser de acceso público, acceso público co estado de tramitación dos correspondentes expedientes.

E ademais, loxicamente, haberá que duplicar, ímolo facer, en principio duplicar, o número de inspectores que xa están percorrendo e non son de abondo, os concellos galegos revisando o estado das faixas secundarias e dando nota dos incumprimentos e tamén por suposto dos cumprimentos. E simplificaremos tamén ao máximo o procedemento administrativo para que os particulares poidan limpar de vexetación e de árbores as zonas limítrofes coas estradas autonómicas, que son da nosa competencia, e polo tanto substituiremos a necesidade actual de autorización por unha simple declaración responsable. Facelo todo moitísimo máis sinxelo.

Porque Señorías, non nos cabe ningunha dúbida de que a limpeza do monte é necesaria para moitas cousas. Pero tamén non nos cabe ningunha dúbida que eliminar vexetación dunhas parcelas que ninguén vai traballar despois, iso vai supoñer por regra xeral, que cando chegue o mes de agosto a máis tardar, despois das chuvias da primavera e do sol do inicio do verán, a vexetación con moita probabilidade volverá a estar como estaba.

Por iso hai que incidir na ordenación e no aproveitamento forestal, non só na limpeza. E estamos convencidos de que o remedio máis estable e máis eficaz contra os lumes non é tanto plantar unhas especies en detrimento doutras, é garantir que as parcelas están sendo traballadas e, polo tanto, ordenadas e coidadas. Este mes de agosto deixounos evidencias de que, con lumes destas características, que insisto chegaron para quedarse, ningunha especie arbórea garante nin impide nada.

E polo tanto, a experiencia dinos que o monte máis aproveitado é sempre o monte que menos arde. Tal e como sinalan, volvo a dicilo novamente, os que saben, o futuro pasa por configurar paisaxes en mosaico, ordenados por franxas que combinen diferentes especies e alternen superficies arboradas con pasteiros.

Por iso, señorías, é fundamental que sigamos estando ao carón da nosa industria forestal galega, que supón o 1,7% do noso PIB, é unha aliada fundamental á hora de loitar contra o lume porque supón ordenación, rendemento económico do chan do monte para que no arda. Por ese motivo declarámolo un sector estratéxico pola Xunta de Galicia. Por este motivo e porque hai milleiros de familias en toda Galicia que queren como ninguén á terra onde viven, queren coidala, queren preservala, pero tamén esperan de nós menos política, menos demagogia e máis futuro económico e este Goberno vaillo a dar.

E por iso, anuncio que antes de que remate este ano presentaremos ao sector o borrador, xa moi avanzado, do futuro Plan director da industria forestal, que vai ser o instrumento que identifique as maneiras de aproveitar o noso bosque, o noso monte, onde están os vectores de crecemento, por onde hai que seguir, e por onde hai que innovar. Por exemplo, como está facendo a Xunta de Galicia, a construción en madeira, o uso industrializado deste recurso natural en Galicia. Eses son os novos camiños e así conseguiremos que aproveitamento económico e ordenación forestal poidan ir da man. Señorías, direino as veces que faga falta: un territorio produtivo é un territorio coidado, e un territorio coidado aporta rendibilidade aos seus propietarios e é moito máis difícil que arda. E así debería ser.

E como este é un reto que ten o Goberno, asumímolo e asumímolo en todos os campos, no campo agrario como no forestal coas concentracións parcelarias que desde 2020 lograron mellorar a ordenación de máis de case 23.000 hectáreas, se fóramos máis atrás serían moitas máis, e con varias iniciativas contempladas na Lei de recuperación da terra agraria que aprobamos neste Parlamento hai catro anos, no 2021: e esas iniciativas, as agrupacións forestais de xestión conxunta que son moi útiles, xa se rebelaron para a realidade que temos de propietarios moi atomizados, incluso moitas veces descoñecidos: hai 44 agrupacións xa, nas que levamos investidos 2 millóns de euros. A partir deste ano, existen tamén as agrupacións forestais de xestión conxunta sen base territorial, que favorece que as persoas con menos trámites poidan unirse simplemente para compartir información, técnicas, experiencias ou asesoramento. Ou as permutas de fincas rústicas, das que nestes momentos se finalizaron sete procesos e hai outros cinco en trámite.

Tamén hai que continuar reducindo a burocracia, sen dúbida, para que os propietarios, que bastantes cargas teñen xa, non atopen demasiadas trabas administrativas á hora de poder sacarlle partido ás súas parcelas. Hai que dar máis facilidades para converter o solo forestal en solo agrario. Polo tanto faremos posible que toda a superficie que foi agraria e quedou abandonada hai 40 anos ou menos poida volver ao seu uso inicial sen ter que levar a cabo ningún tipo de procedemento. E simplificaremos tamén a obtención dos permisos para facer rozas e queimas controladas. Isto non quere dicir menos control, pero hai que simplificalos e facilitalos.

Propoñeremos, por exemplo, que se poidan facer —por suposto sempre con supervisión— lumes técnicos en Rede Natura entre os meses de abril e xuño para minimizar o risco que logo se produce no verán e que vimos nesta vagada con tantas hectáreas ardidadas en Rede Natura. Tamén propoñeremos que se eleven os máximos de terreo que se pode rozar en Rede Natura do 20% ao 30% da superficie de matogueira, e así poder facer pastos, e o máximo no que se poidan facer queimas pase do 5% ao 10%, inicialmente. E en previsión de que suba a demanda de profesionais dos traballos agrícolas, silvícolas, de roza, imos seguir reforzando a promoción dos ciclos de FP relacionados con estes oficios, para que ademais dun beneficio para o monte sexa unha oportunidade laboral para os nosos mozos e mozas que ademais poderán traballar en entornas rurais.

E como Galicia debe continuar avanzando cara a un territorio rural cada vez máis ordenado, e que como isto é unha evolución laboriosa e lenta, volvo a facer un chamamento a este

consenso fóra de posturas demagóxicas, fóra de afirmacións dogmáticas. Creo que demos pasos nestes últimos anos. Poidamos dalos moito máis rápidos.

Señorías, a extinción, vaia por diante, xa o dixemos creo que moitas veces durante o peor dos lumes e por suposto despois, que o recoñecemento que fagamos aos equipos de extinción sempre será xusto, pero nunca será de abondo. Profesionais como a copa dun pino que deron todo de si mesmos en condicións moi extremas e baixo unha enorme presión moitísimas veces. Protexéronnos a nós e ao noso patrimonio, polo tanto merecen a nosa gratitude. E eles son os primeiros que din, fronte a opinión dalgún experto que en realidade non ten nin idea, que houbo lumes que estaban fóra de calquera capacidade de extinción. Non se podían apagar, para entendernos. Combater focos que estaban en lugares inaccesibles desde a terra e cunhas temperaturas que facían que calquera cousa que se lle botara desde un medio aéreo non chegara nin ás lapas, fai un lume nese momento inextinguible e que se o combinamos con refachos de vento, explosións térmicas dun momento para outro propagan o incendio algunhas veces a quilómetros de distancia, temos esa situación que os profesionais de extinción coñecen e describen perfectamente.

Con todas estas dificultades, os equipos traballaron e cumpriron co obxectivo que tiñan marcado en primeiro lugar e nin falta facía porque o tiñan clarísimo: había que protexer, sobre todo, ás persoas e logo ás vivendas. Esa foi a máxima prioridade e creo que todos estamos de acordo, en que así debía ser. Grazas a iso, grazas aos equipos de extinción, lograron defenderse moitas aldeas e lograr que en Galicia os incendios, a día de hoxe, non se cobraran ningunha vítima mortal. E recoñecerémolo sempre, moitísimas grazas por ese traballo.

Para extinguir estes incendios contamos cun dispositivo de primeirísimo nivel: 3.000 profesionais do Servizo de Prevención e Defensa contra incendios forestais; máis de 200 bombeiros, GES e protección civil; 343 efectivos en brigadas municipais dos concellos; 380 motobombas; 36 buldózer; 12 batracios; máis de 30 medios aéreos; Axentes forestais e máis de 120 axentes medioambientais, persoal de policía autonómica, das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado e tamén do Exército. Tivemos en Galicia preto de 500 membros da UME, 200 doutras unidades militares e 100, a maiores, que correspondían á Operación Centinela, que costea a Xunta de Galicia.

E porque agradecemos todos estes medios porque ningún é de abondo en determinadas situacións e porque cremos que en circunstancias obxectivas así o reclama, avánzolle que me dirixirei ao Presidente do Goberno e á ministra de Defensa para solicitar a creación dunha base permanente da UME Galicia, concretamente nas instalacións que temos no concello de Toén, na provincia de Ourense. Farémolo de xeito inmediato.

Porque, Señorías, pódolles asegurar que á hora de atacar os lumes e de actuar en medio deles, non houbo cores nin bandos. Todos os profesionais, os voluntarios, dependeran da Administración que dependeran, traballaron cóbado con cóbado para conter as lapas. Os efectivos enviados polo Goberno central fixeron un magnífico traballo teño que dicilo, cos ritmos e no número que lles indicaron desde os Ministerios, que —teño que dicilo— non sempre

foron os ritmos que nos terían gustado, os desexables, sobre todo nos momentos máis difíciles. Pero fixeron un magnífico traballo e este traballo tamén vale para o momento actual.

Non estamos na vaga de lumes tremenda que tiñamos hai poucas semanas, pero hai que seguir actuando e polo tanto seguimos necesitando axuda. Teño que dicir que dúas semanas despois de solicitalo ao Ministerio de Defensa respondendo ao ofrecemento feito polo presidente do Goberno e despois de pedirlle ao Exército que nos axudaran para que as vindeiras semanas nos axudaran a facer traballos no monte e previr movementos de terras e circunstancias desa índole, aínda non chegou nin unha soa máquina das solicitadas. Pasaron dúas semanas. Nós xa estamos traballando e imos subir o ritmo loxicamente estes días. Simplemente poño isto de manifesto e volvo a pedir máis dilixencia e máis cumprimento das ofertas que se fan en quente. Cando se fan ese tipo de propostas despois hai que cumprilas. E se non se cumpren hai que dicilo.

Por iso, sinceramente, lamento tanto que, mentres toda esta xente estaba traballando a pé de lume, pois víramos que algúns e algunhas dedicáronse ao curtopracismo, ao barullo e política de pancarta. Non coinciden con algúns responsables políticos. Eu quedome co ministro do Interior, que afirmou que as comunidades si estaban a xestionar con acerto e eficacia á crise dos lumes e por iso non interviñan de oficio podendo facelo. Con acerto e eficacia... Quen conta a verdade? Moitos alcaldes e alcaldesas, non só do Partido Popular, afirmaron e recoñeceron que os medios da Xunta estiveron dispoñibles 24 horas, mesmo nos días nos que a situación era máis difícil e con máis complicación. Polo tanto, agradezo estes recoñecementos, sobre todo dos que saben do que falan, alcaldes e alcaldesas porque estaban alí.

Esta gratitude hai que recoñecela tamén con feitos e feitos é mellorar de maneira sostida as condicións laborais do persoal de extinción. Fomos facéndoo ao longo destes últimos anos. Estanse contando moitas cousas que non son certas. Transformamos e estamos no camiño de transformar un dispositivo que só era ou basicamente só era de extinción hai non demasiados anos, nun dispositivo que fai extinción e prevención: apaga o lume cando o hai e limpa o monte cando non hai lume ou cando estamos fóra da tempada de alto risco. E a diferenza do pasado noutras comunidades autónomas, e diga o que diga, por exemplo, unha vicepresidenta do Goberno que veraneou placidamente sen inmutarse a moi pouca distancia de onde se estaban producindo os incendios, a práctica totalidade dos traballadores do dispositivo da Xunta de Galicia son traballadores públicos integrados na Administración, a práctica totalidade. Polo tanto hai que falar cun pouco máis de coñecemento e hai que falar cun pouco máis de rigor.

Dous terzos do persoal do Servizo de Prevención e Defensa contra incendios forestais, que son empregados públicos, traballan todo o ano, os 12 meses. Estou falando desde 2023, cando os contratos que estaban en 9 meses, pasaron, eses dous terzos, a maioría, pasaron a 12. Dous terzos traballando todo o ano, os 12 meses. E o outro terzo son os traballadores fixos discontinuos que teñen un acordo cos sindicatos, un proceso, xa están no ecuador dese proceso para chegar aos 9 meses. A partir do ano desde 2026, neste 2025 xa traballaron 8 meses, no ano 2026 traballarán 9 meses. Ampliaranse os contratos tres cuartas do ano.

Ademais, seguimos afondando porque é de xustiza, porque hai que facelo, nas melloras das condicións de traballo deste persoal. Reciben gratificacións por cada hora prolongada en materia de servizos extraordinarios cando son necesarios, teñen unha compensación económica por cada dous domingos ou festivos traballados e hai que seguir por suposto mirando estas condicións para distanciarnos do que pasaba hai non moito tempo.

No ano 2008, pouco máis de 1.200 profesionais traballaban todo o ano no servizo de extinción, 600 facíano durante seis meses e, tan só en campaña de alto risco, incorporábanse outros 1.000. Só tendo en conta as brigadas de extinción, estamos a falar de que hoxe hai 1.000 postos de traballo máis en comparación con aquela época. Esta tamén é unha comparación que debe saberse.

E grazas a iso temos equipos con experiencia e unha capacidade que permitiron facer fronte ao que dicía ao principio: días de máis de 30 lumes, lumes moi perigosos e polo tanto, primeiro isto hai que poñelo en valor, agradecelo e tamén reforzalo. Hai que reforzar tamén a parte de todo o que falei de prevención, un dispositivo de extinción con novos medios para adaptalos mellor á realidade. E a parte de ir renovando o material, seguir dotando aos concellos de material de extinción e espero, como dicía antes, ca colaboración das Deputacións, a primeira decisión xa, porque ademais se amosou nestes incendios, que unha prioridade é reforzar os ataques contra o lume sobre todo en zonas inaccesibles que son os que hai que facer cos medios aéreos.

Foi fundamental nesta crise a base transfronteiriza inaugurada o ano pasado, apenas en uso o ano pasado, e este ano con un uso, se poden imaxinar a intensidade, a base aérea, estou falando, transfronteiriza de Verín-Oímbra. Puxémola en marcha o verán pasado, con críticas tamén. Había xente a que non lle gustaba e parecía que non era necesaria. Menos mal que non lle fixemos caso, polo tanto, como cremos que hai que seguir por aí, anúnciolles que a Xunta vai acometer, como acabo de dicir, un reforzo dos medios aéreos de extinción, tanto mediante a incorporación de novos avións e helicópteros como a través da creación de novas bases que temos en Verín porque son eficaces e son necesarias.

E o primeiro que faremos é apoiarnos no programa europeo Restore, que permite aos territorios afectados por catástrofes naturais reorientar de xeito excepcional fondos comunitarios coma o Feder para dedicalos a este tipo de tarefas, tarefas de recuperación despois de acontecementos catastróficos.

E Señorías, déixolles un dato para a reflexión: fondos MRR. Saben a decisión da xestión centralizada que se tomou no noso país. España, como Goberno, decidiu que era de abondo dedicar 240 millóns de euros a fondos para unha xestión forestal sostible, incluída a loita contra os lumes. Isto foi a terceira parte, por exemplo, do investimento que dedicou Portugal cun tamaño moito menor. Estou falando en termos absolutos. Polo tanto, insto tamén nos ten que mover á reflexión e a unha chamada, e volvo a dicir o que vimos dicindo moitas veces sobre os fondos MRR. Se non son capaces de xestionalo, estamos a tempo agora máis que nunca de que se nos faga unha transferencia e que se lle transfiran, se lle dean, á Xunta de Galicia para

investilos en xestión forestal e en prevención. Se o Goberno non sabe en que gastalos, en Galicia temos motivos e sitios de sobra para poder facelos.

E por último Señorías hai que falar da reconstrución. Ogallá non houbera que facelo, pero houbo moitas cousas que foron destruídas é o noso deber, a nosa prioridade e a nosa urxencia, é reconstruílos canto antes. Isto é un traballo contrarreloxo, sobre todo, nos danos máis grandes, senón non é eficaz.

Hai que reparar, en primeiro lugar, o medio natural que é esencial para prever a erosión e a perda de solo, poden comezar as chuvias en calquera momento. Chuvias fortes. Isto lastraría gravemente o rebrote da vexetación nas zonas que foron máis devastadas. É certo que durante todo o ano, na demarcación Galicia-Costa, que é a que é titularidade a Xunta de Galicia, leva a cabo tarefas de prevención, retiran biomasa morta en moitos quilómetros de ríos galegos e das súas contornas.

Con isto que conseguimos? Minimizar os riscos dos lumes cando chegan e o seu impacto; e por outra, facilitar actuar de urxencia pois nun momento como este cando hai unha vaga de lumes tan tremenda como a que acabamos de sufrir.

E polo tanto coa boa base que nos dá ese traballo feito, xa están activadas as barreiras anticontaminación para evitar que as cinzas cheguen aos ríos. Xa hai cordóns vexetais feitos con pólas e troncos nas contornas, que minimizan a perda de chan e favorecen a pronta implantación de especies vexetais. Xa están postos algúns e outros se están colocando nestes momentos, e barreiras de madeira en puntos con elevada pendente para reducir a velocidade da auga e evitar arrastres excesivos.

E por suposto estamos facendo o que nos corresponde, coas capacidades que nos corresponde, seguimos pendentes, eu tiven ese ofrecemento, esa proposta da vicepresidenta de Transición Ecolóxica coa ocasión da visita dos Reis a Verín, de que requiría colaboración por parte da Xunta de Galicia para conxuntamente coa Confederación Hidrográfica, asistir a zona de Verín e a Confederación Hidrográfica do Río Douro, asistir a esas Confederacións en todo o que fixera falta. Quedamos en ser convocados a unha reunión a día de hoxe, non sei se hoxe, desde logo onte esta reunión non fora convocada aínda.

Seguimos analizando o terreo afectado, hai que identificar as zonas máis críticas para poder intervir canto antes. Hai que repasar os cortes de bulldócer, evitar os arrastres cara as augas. É para esta misión para a que solicitamos, como dicía, a colaboración do Exército, que ten motoniveladoras, ten palas e podería botarnos unha man fundamental que agardo, aínda que sexa un pouco tarde, chegue canto antes.

Nos vindeiros días comezaremos cos traballos de preparación do monte co acolchado de palla, a técnica chamada 'mulching', para poder executalos. O cálculo é que antes de que remate este mes de setembro e comezos de outubro xa se podan executar.

E estamos xa encargando, tramitando a Tragsa e Seaga para que poidan facer os cortes de buldócer, estamos contratando os medios aéreos necesarios para a técnica do 'mulching' e todo isto se completará, por suposto, co traballo que farán as brigadas na súa faceta de prevención.

E tamén estamos traballando nos montes de xestión pública, a cargo da Xunta de Galicia, para poder dar saída á madeira queimada, un asunto fundamental para evitar a súa perda e tamén problemas de pragas, problemas fitosanitarios.

Acabamos de solicitar por carta á ministra de Transición Ecolóxica, como xa se fixo en anteriores ocasións, a colaboración económica do Goberno central para todas estas obras de emerxencia e protección, conservación e restauración forestal, agardo, como xa pasou outras veces, que chegue canto antes.

E por último, os concellos que teñen unha labor importante en colaborar con nós para evitar que os vertidos derivados dos incendios poidan comprometer as zonas de abastecemento de auga, a calidade da auga, e incluso impedir o seu consumo por parte das persoas.

Polo tanto, desde o primeiro momento estamos traballando para garantir a seguridade e saúde dos veciños das zonas afectadas. Temos un Plan de actuacións extraordinarias. Por un lado vixilancia extraordinaria por parte dos inspectores de saúde pública nas zonas máis afectadas para detectar se se poden estar producindo estes vertidos e tamén colaborar e colaboramos economicamente, xa o dicía agora tamén, intentar axudarlles aos concellos no custo que lles vai supoñer as tarefas de autocontrol da calidade da auga que terán que facer de xeito extraordinario derivado desta vaga de lumes.

E por último, non o máis importante, prioritario, pola urxencia de actuar no monte, pero ao mesmo tempo fixémoslo desde o primeiro día practicamente, antes de que rematara o mes de agosto, como saben fixemos un Consello na propia cidade de Ourense para aprobar as axudas da Xunta de Galicia que xa se podían solicitar a partir do día seguinte.

Unha batería de medidas, creo que como hai que facelo, non teñen límite. Son partidas abertas e polo tanto aqueles que sufriron danos e cumpran cos requisitos, espero que sexan moitos, serán resarcidos. Todas as solicitudes van ser atendidas tanto as indemnizacións para as persoas feridas como para a reconstrución das vivendas. Aí os propietarios disporán de apoios: domicilios habituais 132.000 euros para rehabilitación ou compra dunha nova; ata 16.000 para a substitución do mobiliario; vivendas ocasionais 66.000 para rehabilitación e ata 5.400 para o enxoval. A xunta vai correr co 100% dos gastos de alugueiro nos casos en que sexa necesario, cos gastos de mudanza. Para explotacións agrícolas, gandeiras e forestais, primeiro reducir a burocracia, e ata 200.000 euros á disposición de cada afectado. Para os comercios, industrias, establecementos turísticos ou outras empresas, mañá estará o director da Axencia de Turismo cos empresarios turísticos das zonas afectadas para falar estas axudas, pero negocios en xeral ata 600.000 euros de axudas que pode chegar ata millón e medio de euros se hai un gran impacto socioeconómico en termos de postos de traballo.

Para os Concellos, axudas da Xunta de Galicia para afrontar os gastos derivados dos lumes, danos en instalacións municipais, gastos que tiveran de extinción, gastos que tiveran os veciños axudando aos concellos para extinción. Todo iso será sufragado mediante convenios.

Para os tecores, ata 42.000 euros para a alimentación da fauna e a reparación das súas infraestruturas; para os espazos protexidos ou reservas da biosfera, ata 40.000 euros; e a nivel tributario, ampliación de todos os prazos e as axudas recibidas, por suposto, non computarán a efectos de IRPF.

Todas estas axudas serán plenamente compatibles coas que poida chegar de calquera instancia, incluídas as do Goberno central, sempre e cando a suma dos fondos non supere o dano total. Hai que ser eficaces. Xa digo que as da Xunta de Galicia podían solicitarse desde o día seguinte. As do Goberno non sabemos a día de hoxe, sabemos outras cousas. Sabemos peticións de adhesións ó Pacto Climático, tampouco sabemos en que consiste, non sabemos cando se van a publicar as ordes do Goberno central de axudas. Houbo unha declaración xeral, esa xa a fixemos nós, pero resulta que ese mesmo día que fixemos esa declaración convocamos as axudas e a xente xa as pode pedir. Agardo que cando por fin se convoquen as axudas do Goberno central teñan maior contía das que coñecemos inicialmente e sexan fáciles de tramitar. As nosas desde logo o van a ser.

A Xunta habilitou 17 oficinas de atención aos afectados, ademais das chamadas que se poden facer a través dos teléfonos de información. Hoxe podemos facer un balance provisional das solicitudes desta primeira semana: tivemos 41 axudas para vivendas, 13 para a primeira residencia acreditada, as que estimamos, e 28 para vivendas ocasionais. Decía que hai que ser eficaces, hai que axudar a xente cando o necesita.

Con ocasión da vaga de lumes do 2022, as axudas convocadas pola Xunta están practicamente pagadas ao 100% a todos os que cumprían os requisitos antes de que rematara o ano. Incendios de xullo. Nese momento non se convocara aínda practicamente ningunha das axudas comprometidas polo Goberno central, polo presidente en Valdeorras, na miña presenza, igual que eu comprometín as da Xunta de Galicia.

Por tanto hai que ser eficaces. E como a eficacia se demostra con feitos, anúnciolles que unha semana despois de que se abrira o prazo podemos pagar cun anticipo do 100% as primeiras dúas axudas para reconstruír casas onde vivía xente e que foron destruídas. Pagarémolas nesta semana. E tamén esta mesma celeridade pódena esperar porque están no seu completo dereito e a nosa obriga as 191 solicitudes que recibimos por danos en explotacións agrogandeiras, as 61 por danos en explotacións forestais, 3 en industrias e comercios, 1 nun tecor e outra presentada a día de hoxe, é previsible que haxa máis, por danos que sufriu un concello.

Así é como se demostra, Señorías, a utilidade dos poderes públicos e por iso síntome moi orgulloso dos funcionarios da Xunta de Galicia, moitos desprazados sobre o terreo que entenderon a urxencia e están respondendo á altura do que teñen que esperar os galegos da súa administración principal. Moitísimas grazas a todos eles.

Como dicía, Señorías, nunha crise así sempre hai leccións que extraer e fallos que corrixir. Non vou dicir, non mo escoitaron durante toda a crise e moito menos agora que non se cometeron erros. Claro que si, por suposto. Se dixera iso non estaría sendo fiel ca verdade, estaría contando algo que non é certo. E polo tanto, hai que analizar os erros que houbo, hai que ver os acertos que foron moitos tamén e ver como podemos facer para evitar se é posible, e senón é posible por desgraza, mitigar os danos no futuro. Xa digo que foi unha situación excepcional. Estivo marcada por moitísima dureza, pero tamén pola grandeza de todos os que tiveron que intervir.

Nos días máis difíciles, cando o lume ameazaba, activáronse todos os recursos ao noso alcance, iso si que podo aseguralo. Houbo milleiros de profesionais, moitísimo material, dando o mellor de si mesmos. E non só eles, volvo insistir: tamén a cidadanía, os veciños, volveron demostrar que, cando Galicia ten que traballar unida, faino como ninguén. Como dicía, son moitas as leccións que hai que extraer, que debemos extraer. As do pasado permitíronnos minimizar os danos desta vaga sen ningunha dúbida e as deste verán teñen que servirnos para, como dicía, estar máis preparados para todo o que teña que vir no futuro.

E por iso, desde antes de que se apagara a última lapa, xa estabamos traballando na recuperación. E podo asegurar que o negro das cinzas ten que ser só un paso previo para o regreso desa Galicia verde que todos queremos, e ese é o obxectivo ilusionante que debería movernos por enriba de intereses políticos, movernos e motivarnos a todos e a todas. Veremos se é certo. Polo tanto, eu quero dicirlles como presidente da Xunta de Galicia a todas as persoas afectadas, a quen perdeu casa, o seu traballo e o seu medio de vida que non están sos. Xa o saben. E non están sos só porque a Xunta de Galicia está ao seu lado, senón porque Galicia enteira estaos acompañando.

Esa é a nosa obriga como responsables públicos e esa é a responsabilidade colectiva de todo o pobo, que o que agora está devastado volva converterse no que foi, un símbolo de vida que teña un futuro mellor: máis verde, máis vigoroso e máis unido. Vivimos momentos duros. Galicia non se rendeu, Galicia sempre renace, Galicia sempre terá a forza da súa xente.

Moitísimas grazas.